

Lokale Educatieve Agenda Haarlem

2015-2019

Inhoud

1	inleiding	3
2	organisatie	4
3	de lokale educatieve agenda 2015-2019, tien afspraken	6
4	tekenblad	21
	bijlage 1: Evaluatie LEA-II – 2011-2014	22

1. Inleiding

Wij, de schoolbesturen in het primair- en voortgezet onderwijs en het gemeentebestuur van Haarlem, maken voor de periode 2015 tot 2019 afspraken over gezamenlijk beleid.

Voorliggende agenda (omdat het de derde agenda is sinds 2006 de LEA-III genaamd) bevat afspraken die enerzijds de eigen verantwoordelijkheden overstijgen en anderzijds niet reeds in regionaal verband zijn georganiseerd.

In lijn met de inhoudelijke agenda, maken wij afspraken over financiering en organisatie, nodig voor uitvoering en bijsturing van de LEA-III.

De totstandkoming van de agenda is gebaseerd op de volgende documenten en overleggen:

1. Evaluatie LEA-II (zie bijlage)
2. Convenant REA 2011-2015 (vastgesteld en uitgevoerd door het RBO, het Regionaal Besturenoverleg Onderwijs Zuid-Kennemerland)
3. Actuele ontwikkelingen binnen Haarlem
4. Veranderende wet- en regelgeving.

In een gezamenlijke bijeenkomst¹ hebben de vertegenwoordigers van schoolbesturen, gemeente en de aanbieders van VVE en JGZ op basis van genoemde documenten en ontwikkelingen, deze agenda opgesteld. De agenda bevat tien onderwerpen. De gewenste opbrengsten van de LEA-III zijn zo helder mogelijk geformuleerd en gaan vergezeld van benodigde acties en voorziene termijnen van uitvoering. Formats met deze beschrijvingen per agendapunt, die onder verantwoordelijkheid van de betreffende werkgroepen zijn ingevuld, staan als werkdocumenten ter beschikking van de werkgroepen. Omdat er door verschillende werkgroepen gelijktijdig is gewerkt aan deze formats, kunnen er verschillen optreden in de reikwijdte van de planningen en de mate van detaillering van de acties. Dat doet niets af aan de bruikbaarheid van deze documenten voor de komende jaren.

De Lokale Educatieve Agenda is voor ons meer dan een 'to do list'. Het is ook de uitdrukking van een gezamenlijk ervaren verantwoordelijkheid voor de jeugd van Haarlem. Alle kinderen en jongeren optimale ontwikkelingskansen bieden, vanaf de peuterperiode tot minimaal een startkwalificatie, dat is onze achterliggende ambitie. Daarvoor is samenwerking nodig tussen scholen, gemeente, aanbieders van VVE en de JGZ. Daarvoor is ook afstemming nodig tussen lokaal beleid en regionaal beleid, tussen binnenschoolse activiteiten en buitenschoolse. En daarvoor is een basisinfrastructuur nodig, zowel van gebouwen, als van het gehele sociaal domein van zorg, welzijn, gezondheid en onderwijs. De tien agendapunten beslaan aldus een breed terrein waarop de verschillende facetten van samenwerking aan de orde komen

¹ Aanwezig waren vertegenwoordigers van de gemeente Haarlem (J. Nieuwenburg, C. Laan, Y. Remers, P. Platt, I. Out), SKOS/SSP (A. Zoomers), Stichting Haarlem-Schoten (B. Wisker), Sint Bavo (R. de Groot), Salomo (B. Custers), Dunamare (A. Strijker), Spaarnesant (E. Pieterse), El Amal (M. Bhoelan), Rudolf Steiner College (J. Reckman), IRIS (T. Vaes) en Sancta Maria (E. Visbeen).

2. Organisatie

Nu het regionaal overleg over de Regionale Educatieve Agenda (REA) een volwaardige positie heeft ingenomen, richt de Haarlemse agenda zich meer en meer op de lokale items en invulling. Bij een groeiend aantal agendapunten is intensieve samenwerking met andere instellingen op het brede terrein van het jeugdbeleid wenselijk. Jeugd- en zorginstellingen, welzijnswerk en kinderopvang zijn voorbeelden hiervan. Om die reden stellen wij voor om tot een vorm van bestuurlijke afstemming te komen waarbij alle relevante instellingen betrokken zijn. Het ligt dan voor de hand om te bezien of de bestaande overleggen BOPOH/BOVOH (waarin alle schoolbesturen en gemeente zitting hebben) en het breder opgezette BOJ (Bestuurlijk Overleg Jeugd) nauwer kunnen samenwerken. De regiegroep zal in deze LEA-periode een voorstel ontwikkelen voor een bestuurlijke structuur, met als doel een effectieve samenwerking tussen alle instellingen voor jeugdbeleid en de gemeente te bewerkstelligen.

Onder een verbrede bestuurlijke aansturing is een structuur gewenst met thematische werkgroepen en een blijvend centrale rol voor de regiegroep. Deze regiegroep is verantwoordelijk voor

- het opstellen van een (schematisch) voorstel met betrekking tot de ambities: noodzaak en/of wenselijkheid, mate van urgentie en planning van besluitvorming op voordracht van de werkgroepen,
- het doen van een voorstel voor de (inrichting van) benodigde werkgroepen,
- monitoring en bewaking van de voortgang van de uitvoering van de LEA-III,
- de communicatie tussen en met alle betrokkenen,
- de afstemming met de REA (RBO)
- en het organiseren van een midterm-review in 2017, die dan gekoppeld wordt aan het jaarlijkse 'onderwijsgesprek' tussen de gemeenteraadscommissie en de schoolbesturen.

In de regiegroep hebben zitting twee leden van het VO (een uit het openbaar onderwijs, en een uit het bijzonder onderwijs), twee van het PO (ook hier vanuit openbaar en bijzonder onderwijs) en twee leden van de gemeente. De regiegroep stuurt de werkgroepen aan (opdrachtformulering, rapportages), bereidt als agendacommissie de besluitvorming voor en monitort de voortgang en samenhang.

Naast de permanente werkgroepen Huisvesting & Financiën en Onderwijsachterstanden, acteren in deze LEA-periode tijdelijke, thematische werkgroepen: *Instroom PO, Zorg, Cultuuronderwijs, Innovaties, Ouderbetrokkenheid* en *Gezonde school & Bewegingsonderwijs*. Met het inrichten van de werkgroep *Gezonde School & Bewegingsonderwijs* zijn deze thema's uit de werkgroep *Huisvesting & Financiën* gehaald, hetgeen meer recht doet aan beide thema's. Het gaat immers om meer dan gebouwen en geld.

Besturen en gemeente leveren menskracht voor de werkgroepen en regiegroep. Voor het inhuren van specifieke kennis worden de kosten omgeslagen over de betreffende

schoolbesturen (afhankelijk van het onderwerp PO of VO of beide) en de gemeente. Dit geschiedt naar rato van de omvang, analoog aan de afspraken gemaakt in regionaal verband.

3. Lokale Educatieve Agenda 2015-2019, tien afspraken

1. Huisvesting voortgezet onderwijs

Het afstemmen van het aanbod aan schoolgebouwen en -lokalen enerzijds en de vraag naar ruimte anderzijds, is een dynamisch proces. Aantallen leerlingen en hun spreiding over de stad en over de verschillende schooltypes, vormen immers geen statisch gegeven. Als schoolbesturen en gemeente zijn wij permanent in overleg om, binnen de grenzen van de beschikbare middelen, te werken aan een zo adequaat mogelijke inzet van schoolgebouwen, passend bij de vraag. Daartoe hanteren wij de bestaande convenantafspraken dat in principe de bestaande capaciteit niet wordt uitgebreid naar aanleiding van pieken in de vraag.

Op twee manieren willen wij het dynamische proces van huisvesting optimaal vormgeven. Ten eerste door zo gegrond mogelijk te prognosticeren hoe de omvang en onderverdeling van de leerlingpopulatie zich zal ontwikkelen de komende jaren. Ten tweede door sturingsinstrumenten te ontwikkelen die eventuele knelpunten bij het matchen van vraag en aanbod, kunnen voorkomen en/of oplossen.

Haarlem beschikt over het SHO, Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs, waarin de autonome ontwikkeling van de Haarlemse populatie wordt gekoppeld aan het kwantitatieve aanbod. Op basis van het SHO wordt jaarlijks een "jaarplan" gemaakt. Deze Haarlemse planning dient een flexibele werking te kennen: het precieze aanbod van schooltypen en locaties moet bijdragen aan het zo passend mogelijk verwerken van leerlingstromen. Aanbod en vraag op elkaar afstemmen, vraagt om maatwerk. In 2017 zal een evaluatie en actualisatie van het SHO 2015 plaatsvinden. Wanneer het RBO overgaat tot het inventariseren van de capaciteit van schoolgebouwen in de gehele regio en op basis daarvan een 15 jaarsprognose opstelt, zal de autonome rol van de Haarlemse planning van onderwijshuisvesting kunnen worden herzien. Vooralsnog vindt deze planning echter in LEA-verband plaats.

Tegelijk zijn wij ons er van bewust dat een 100% sluitende match van aanbod en vraag niet gegarandeerd kan worden. Structurele planningen kunnen niet altijd de jaarlijkse fluctuaties opvangen. Daarom is aanvullend een tweede benadering nodig: het inzetten van een sturingsinstrument om tijdelijke en lokale knelpunten aan te pakken, de regeling "aanmelding en inschrijving VO". Hiermee kunnen fricties die zich voordoen in het matchen van vraag en aanbod op schoolniveau, worden voorkomen of opgelost, binnen de budgettaire grenzen. Het betreft hier een pilot waarvan na evaluatie wordt bezien of deze wordt gecontinueerd.

Opbrengsten:

- Evaluatie en actualisatie SHO (planning: 2017)

Acties:

- Actualisatie van het S.H.O.
- Afstemmen lange termijn activiteiten met het RBO dat een 15-jaars prognose opstelt betreffende knelpunten huisvesting VO in de regio.

2. Huisvesting primair onderwijs

Net als bij het VO geldt ook voor het PO dat wij als schoolbesturen en gemeente op basis van onderbouwde prognoses afspraken maken over vraag en aanbod van schoolgebouwen en lokalen. De regionale component die bij het Vo veel invloed heeft, speelt – op enig grensverkeer na – een beperkte rol bij de jeugd van 4 tot 12 jaar. De evaluatie en actualisatie van het SHO, inclusief bewegingsonderwijs, is voor januari 2015 afgerond. Op basis van het SHO wordt er jaarlijks een “jaarplan” onderwijshuisvesting, inclusief bewegingsonderwijs, opgesteld. De groei van het leerlingenaantal stelt ons voor de opgave hiervoor een passend antwoord te formuleren de komende jaren.

Basisscholen kunnen voor de wijk waarin ze staan, veel meer betekenen dan alleen een gebouw waar de kinderen tussen globaal 9 en 3 naar school gaan. Meervoudig gebruik van schoolgebouwen kan de wijkfunctie versterken. In punt 7 (programma ‘School in de wijk’) wordt meer aandacht besteed aan de versterkte rol van scholen in het sociaal domein op buurtniveau. Wij pleiten er voor dat in de programma’s van eisen voor nieuwe scholen aandacht komt voor het multifunctioneel gebruik van de school. Dat kan door aparte ruimtes op te nemen maar ook door schoolgebouwen (ten dele) toegankelijk te maken buiten de lestijden om. Langs die weg kan de buurtfunctie worden versterkt.

Los van extra functies zijn basisscholen in een buurt een vertrouwde plek voor velen, een ontmoetingsplek met een gedeeld verleden. Tieners en jongeren kennen het als ‘hun’ school, ouders kwamen er jarenlang over de vloer. Zeker in woonwijken waar de sociale structuur versterking behoeft, en waar gebouwen met een historische ontmoetingsfunctie schaars zijn, vinden wij dat voorzichtig moet worden omgegaan met ‘oude’ scholen. Hun waarde voor de buurt is soms hoger dan de boekwaarde doet vermoeden. Tegelijkertijd constateren schoolbesturen en gemeente gezamenlijk dat het behoud van oude gebouwen voor onderwijs knelpunten oplevert in financiën en in toename van druk op de bestaande capaciteit. In het kader van het SHO zullen we afspraken moeten maken hoe hiermee om te gaan.

Naast gedeelde ambities voor de schoolgebouwen PO is sinds 1 januari 2015 de decentralisatie van het buitenonderhoud doorgevoerd.

Om optimaal gebruik te maken van het aanbod van scholen per buurt, met inachtneming van de vrije schoolkeuze van ouders, besteden partners extra aandacht aan het organiseren van de instroom van 4-jarigen in het PO. In punt 3 van de agenda wordt hier apart aandacht aan besteed.

Opbrengsten:

- SHO geëvalueerd en geactualiseerd inclusief bewegingsonderwijs (planning: 1 januari 2015)
- Onderwijs Huisvestingsplan inclusief bewegingsonderwijs (planning: jaarlijks)

- Doordecentralisatie buitenonderhoud is uitgevoerd en er zijn nieuwe kaders vastgesteld met betrekking tot rollen en verantwoordelijkheden voor de onderwijshuisvesting, afgestemd in het SHO (planning: 1 april 2015)
- Optimalisering van het multifunctioneel gebruik alle onderwijsaccommodaties.

Acties:

- Inventarisatie en afstemming van het bestaande en het gewenste aanbod van scholen en voorzieningen conform de actuele leerlingenprognoses en andere relevante ontwikkelingen.
- Overeenstemming tussen de schoolbesturen en de gemeente over de noodzakelijke en beschikbare middelen en de inzet hiervan naar de betrokken schoolbesturen/-gebouwen.
- Overeenstemming over de rollen en verantwoordelijkheden tussen gemeente en schoolbesturen en invulling van het lokaal beleid in aanvulling op het rijksbeleid naar gemeente (capaciteit) en schoolbesturen (beheer en exploitatie).
- Overleg en afstemming tussen alle betrokken partijen over de uitvoering van het multifunctioneel gebruik: rollen, verantwoordelijkheden, mogelijkheden, invulling en bekostiging van school- en andere sport en bewegingsaccommodaties.

3. Instroom primair onderwijs.

Het organiseren van de instroom van 4-jarigen in het PO, heeft de aandacht van schoolbesturen en gemeente. Het streven om voor alle kinderen in alle buurten voldoende onderwijsmogelijkheden te realiseren, zowel naar kwaliteit als naar kwantiteit, staat voorop. Om dit doel te bereiken dient allereerst een servicepunt voor ouders te worden ontwikkeld, gericht op gelijke informatie en gelijke kansen op het gebied van schoolkeuze voor iedereen. Ervaringen met een dergelijk servicepunt worden gebruikt voor de ontwikkeling van een aanmeld/inschrijfprocedure. Een uniforme procedure die ouders service verleent, met informatie over de beschikbare scholen in de omgeving en gelijke inschrijfmomenten voor iedereen, staat hierbij centraal. Recent hebben alle schoolbesturen ingestemd met uitgangspunten die ten grondslag liggen aan het verder te ontwikkelen beleid. Dit te ontwikkelen toelatingsbeleid wordt gedragen en uitgevoerd door de Haarlemse schoolbesturen PO en kan rekenen op steun van de gemeente.

Opbrengsten:

- Een stedelijk toelatingsbeleid voor het basisonderwijs in Haarlem, dat gedragen en uitgevoerd wordt door de Haarlemse schoolbesturen PO en kan rekenen op steun van de gemeente Haarlem en start met een servicepunt voor ouders.
- Een uniforme procedure voor de aanmelding en inschrijving van leerlingen op Haarlemse basisscholen, waarin het toelatingsbeleid zijn praktische vertaling vindt. De procedure is gebruiksvriendelijk (zowel voor ouders die hun kind aanmelden/inschrijven als voor de basisscholen) en doet recht aan de geformuleerde uitgangspunten.
- Praktisch instrumentarium met behulp waarvan de procedure wordt toegepast (gedacht wordt aan een te ontwikkelen website met aanmeldmogelijkheid).

De ambitie is om deze opbrengsten via het volgende tijdpad te behalen:

- 2015-2016: ontwerpen van servicepunt voor ouders, ontwikkelen van website; testfase april/mei 2016 (d.m.v. fictieve test) en bestuurlijke vaststelling.
- 2016-2017: aanmeld- en inschrijfprocedure voor het eerst in praktijk brengen, gevolgd door evaluatie en bijstelling.
- 2017-2018: invoering servicepunt bij aanmelding van leerlingen vanaf 3 jaar.

Acties:

Op basis van de uitgangspunten worden de volgende acties uitgevoerd:

- Ontwikkelen van een servicepunt voor ouders met een heldere aanmeld- en inschrijfprocedure, met aandacht voor zaken zoals inschrijfmomenten, aanmeldleeftijd, oriëntatie op en kennismaking met basisscholen, evt. open dagen, enz.
- Vaststelling van een voedingsgebied per school (kan sturend zijn in die gevallen waarin regulering nodig is vanwege druk op de capaciteit/overaanmelding)

- Actueel zicht op prognoses, gebouwelijke capaciteit en benutting, opvallende leerlingstromen, wijken waar onvoldoende capaciteit is.
- Een parallel communicatietraject (in- en extern)
- Aandacht voor specifieke aspecten zoals zij-instroom/verhuizing, de positie van de zgn. concept-scholen, instroom vanuit de 'toeleveranciers' (psz'n, kdv'n, instroom vanuit de zorg, VVE-afspraken e.d.)
- Voorrangsregels, waar noodzakelijk.

4. Gezonde School & Bewegingsonderwijs PO en VO

Werken aan gezondheid op en rond school levert een bijdrage aan een gezondere leefstijl en leefomgeving voor kinderen, helpt bij de bestrijding van overgewicht, het vergroten van het gevoel van eigenwaarde en draagt zo bij aan betere schoolresultaten. De 'frisse school' is een term die letterlijk (klimaatbeheersing) en figuurlijk (groen, gezond, vitaal) kan worden genomen.

De gezonde school laat zich herkennen aan de aankleding van het schoolplein, het aanbod in de kantine, het bewegingsonderwijs, een gezond binnenklimaat, de aandacht voor gezondheid, voeding en natuur in het lesprogramma. Ook kan op wijkniveau een ruimer aanbod aan beweging worden aangeboden in het kader van bijvoorbeeld naschoolse activiteiten. Op al deze aspecten spreken wij de ambitie uit om een gezonde invulling te stimuleren. In 2015 gezamenlijk stellen we vast welke scholen op welke wijze kunnen voldoen aan de normen van een gezonde, frisse school. Op basis van een inventarisatie van de huidige stand van zaken, zal in 2017 een plan van aanpak voor de verbetering worden gepresenteerd.

Voor het bewegingsonderwijs is de vraag aan de orde welke omvang voor het Haarlemse onderwijs de juiste is. De gymzaal vervult in het klassieke bewegingsonderwijs uiteraard een belangrijke rol. Maar met de inzet van andere sportvoorzieningen, als bijvoorbeeld de Haarlemse zwembaden en sportaccommodaties als velden en hallen, kan een breder aanbod worden gerealiseerd en neemt de druk op het beperkte aantal accommodaties voor bewegingsonderwijs af. De afgelopen (LEA-II)-periode is reeds een start gemaakt met het uitvoeren van het bewegingsonderwijs in zwembaden en op sportvelden, naast de bestaande accommodaties. Hierin kunnen nog verdere verbeteringen worden behaald. Naast deze gewenste intensivering is er nog een reden om dit punt te agenderen: de te verwachten uitbreiding van het aantal uren bewegingsonderwijs. Redenen genoeg om een integraal accommodatieplan te ontwikkelen voor het bewegingsonderwijs, waarbij ook zwembaden, sporthallen en sportvelden worden betrokken. Ook de inzet van sportverenigingen kan hier een rol bij spelen.

Het integraal accommodatieplan bewegingsonderwijs wordt in 2016 opgeleverd. In het SHO (2015, zie ook agendapunt 1)) wordt het bewegingsonderwijs in ieder geval opgenomen.

Opbrengsten onderdeel gezonde school:

- Vastgestelde begripsomschrijving gezonde school, met normen voor binnenklimaat, inrichting van school en schoolplein, omvang en inhoud bewegingsonderwijs, kantine-aanbod, relatie met gezondheid, voeding, natuur (planning 2015)
- Inventarisatie huidige stand van zaken (planning 2016)
- Plan van aanpak om te komen tot aansluiting praktijk bij afgesproken normen met aandacht voor uitgangspunten, doelen en financiële onderbouwing (planning 2017)

Acties gezonde school:

- Instellen subwerkgroep "begripsomschrijving"

- Instellen subwerkgroep “inventarisatie huidige stand van zaken” (met externe ondersteuning)
- Overleg en afstemming met alle betrokkenen
- Tijdpad en plan van aanpak

Opbrengsten onderdeel bewegingsonderwijs:

- Vastgesteld ambitieniveau bewegingsonderwijs (planning: 2016)
- Integraal accommodatieplan sportzalen, sporthallen, sportvelden, zwembaden en andere sportvoorzieningen ten behoeve van het bewegingsonderwijs (planning: 2016)
- Onderzoek naar oplossing voor knelpunten tussen ambitieniveau en beschikbare accommodaties (planning: 2016)

Acties bewegingsonderwijs:

- Instellen subwerkgroepen inventarisatie en vaststelling ambitieniveau
- Inventarisatie accommodaties en formuleren oplossingen

5. Zorg

Een belangrijk deel van de zorg voor Haarlemse scholieren, is met de instelling van het Regionaal Besturenoverleg Onderwijs (uitvoerder van de Regionale Educatieve Agenda), op regionaal niveau belegd in het kader van het Passend Onderwijs en de transitie jeugdzorg. In het RBO stemmen - namens de schoolbesturen - de Samenwerkingsverbanden het Passend Onderwijs af tussen de gemeenten en schoolbesturen. Voor de lokale partijen is daarmee niet alle verantwoordelijkheid voor de zorgleerlingen uit het zicht verdwenen. Ten eerste is de gemeente Haarlem, als gevolg van de decentralisatie zorg, eindverantwoordelijk voor de jeugdzorg en daarmee voor de inzet van jeugd- en zorginstellingen voor alle kinderen en jongeren. Ten tweede is het terrein van de zorg breder dan Passend Onderwijs en zijn er aanpalende gebieden rond verzuim (VSV en leerplicht) en preventie (onderwijsachterstandenbeleid, VVE) die om lokale samenwerking tussen scholen, instellingen en gemeente vragen. Scherpe grenzen zijn niet altijd te trekken; door achterstand kunnen kinderen ook eerder in een zorgwekkende situatie of zorgtraject belanden. Lokale samenwerking, bijvoorbeeld in Centra voor Jeugd en Gezin, kan bijdragen aan een effectief en vroegtijdig interveniëren. Naast de regionale inzet en afstemming in het RBO, is het de opgave voor de Haarlemse partners om elkaar op het lokale uitvoeringsniveau te vinden, signalen uit te wisselen en effectief samen te werken en -waar nodig- lokaal maatwerk te leveren. Hiertoe maken de schoolbesturen, scholen, gemeente en jeugdinstanties werkafspraken.

Opbrengst:

- effectieve samenwerking tussen gemeente, scholen en jeugd(zorg)instellingen en – waar nodig - het bieden van lokaal maatwerk

Actie:

- het maken en vastleggen van werkafspraken tussen scholen, gemeente en jeugd(zorg)instellingen

6. Onderwijsachterstanden

Het onderwijsachterstandenbeleid heeft een stevige basis gekregen in de LEA-II. De gemeente Haarlem, de besturen van voorschoolse educatie (VVE) en de schoolbesturen werken effectief samen. Dit is ook bij het ministerie van OCW niet onopgemerkt gebleven: onderzoek van het ministerie geeft een positief oordeel over de wijze waarop in Haarlem het onderwijsachterstandenbeleid wordt vormgegeven. Kern van het Haarlemse onderwijsachterstandenbeleid is het tegengaan van onderwijsachterstand en het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen, primair gericht op versterking van de taalontwikkeling en op een schoolloopbaan die aansluit op het potentieel van de leerlingen. Aan alle kinderen die een ontwikkelingsbehoefte hebben wordt een divers aanbod geboden. Er is een ruim aanbod aan VVE-voorzieningen, het aantal schakelklassen is uitgebreid van vier naar twaalf en er is gestart met de zomerschool voor het primair onderwijs. Ook zijn er tenminste vijf scholen die de verlengde schooldag aanbieden. Voor de schakelklassen vormen de uitkomsten van het onderzoek naar de opbrengsten (Sardes) het uitgangspunt voor verdere beleidsontwikkeling. De zomerschool (PO) is, na een geslaagd experiment vanaf de zomer 2014, volwaardig onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. De zomerschool heeft tot doel om in de vakantie intensief taalonderwijs te bieden aan basisschoolleerlingen met een taalachterstand en het zelfvertrouwen van kinderen en hun motivatie voor school te vergroten. De samenwerking tussen de zomerschool en het basisonderwijs wordt geïntensiveerd; voor het voortgezet onderwijs wordt de mogelijkheid voor een “summerschool” onderzocht.

Naast het realiseren van voldoende aanbod, wordt er door de Haarlemse besturen sterk ingezet op verdere verdieping van de kwaliteit en op de meetbaarheid, waardoor de voortgang van kinderen goed kan worden gevolgd en één doorgaande leerlijn kan worden vormgegeven.

Opbrengsten onderdeel taalvoorzieningen, basisschool vanaf groep 3:

- Meerjarig Haarlems beleidsplan onderwijsachterstandenbeleid/taalvoorzieningen
- Een een- of tweejaarlijks uitvoeringsplan met tijdpad (planning: 1 september 2015)
- Voorzieningenaanbod (vooralsnog schooljaar 2014-2015) bestaande uit: 12 schakelklassen; 5 verlengde schooldagen, 1 Zomerschool. Indien mogelijk wordt bestaande aanbod gecontinueerd, met aandacht voor borging van kwaliteit en versterking doorgaande ontwikkelingslijn. Beoogde opbrengsten 2016 zijn afhankelijk van (rijks)besluitvorming over OAB
- Stedelijke studiemiddag, eenmaal per jaar
- Zo mogelijk opnemen van de monitoring van de effectiviteit van het beleid in de regionale onderwijsmonitor of lokale vve-monitor (schooljaar 2016/17)

Acties onderdeel taalvoorzieningen, basisschool vanaf groep 3:

- Opstellen meerjarig Haarlems beleidsplan en uitvoeringsplan door stuurgroep schakelklassen

- Zorgdragen voor voorzieningenaanbod door diverse partners
- Instellen werkgroep “kartrekkers” voor organisatie studiemiddag

Opbrengsten onderdeel VVE, peuterspeelzalen, kinderopvang, basisschool groepen 1 en 2 (samengevat):

- betrokken organisaties en de gemeente spreken af om de komende jaren op de volgende terreinen concrete resultaten te bereiken:
 - 1) *Kwaliteit VVE*. De inhoud van het VVE-programma zelf; de indicering en toeleiding; het niveau van het personeel; het contact met de ouders. Met monitoring, een kindvolgsysteem, scholing en verdere kwaliteitsverhogende interventies, zullen de partners werken aan verbetering.
 - 2) *Afstemming VVE*. Met de jeugd(zorg)keten, met alle toeleiders, met reguliere voorschoolse voorzieningen, tussen de verschillende onderdelen VVE, met de ouderpopulatie. Door middel van het Haarlemse overdrachtsformulier en overleggen wordt samenwerking en afstemming gerealiseerd op hoog niveau.
 - 3) *Kwantiteit VVE*. Voldoende aanbod; 75% van geïndiceerde kinderen bedienen.

Acties onderdeel VVE, peuterspeelzalen, kinderopvang, basisschool groepen 1 en 2:

- In 2016 start de volgende periode voor het onderwijsachterstandenbeleid. Hiervoor stellen (school)besturen en gemeente een nieuw bestuurlijk kader 2016-2020 op.
- Uitbreiden van het aantal plaatsen naar 1100 (peildatum oktober 2013), (planning: 2015)
- Zorg dragen voor aanschaf, ontwikkeling en/of uitbreiding van de benodigde faciliteiten, scholing, personeel en samenwerkingsrelaties (een gedetailleerde actielijst met planning is in bezit van de werkgroep)

7. School in de wijk

Het programma 'School in de wijk' heeft de afgelopen jaren de positie van de school in de buurt versterkt door te functioneren als centrum van buurtgerichte activiteiten. In elf wijken zijn op 28 basisscholen na schooltijd projecten uitgevoerd rond thema's als bijvoorbeeld cultuur en sport. Ook voor de komende periode wensen wij samen met de betrokken jeugdinstanties deze inzet te continueren. Scholen kunnen zo een fysieke bijdrage leveren aan de basisinfrastructuur van het sociaal domein. Het Bestuurlijk Overleg Jeugd stuurt dit programma aan. Ook schoolbesturen van het Vo staan open voor initiatieven die de inzet van de schoolgebouwen voor buurtgerichte activiteiten vergroten, al is de link tussen de schoolpopulatie en de buurt hier minder vanzelfsprekend. Samen met de betrokken organisaties willen wij voor de periode 2016-2019 een breed aanbod aan activiteiten in en om de school realiseren, met aandacht voor pedagogisch beleid en zo veel mogelijk in samenhang met het overige aanbod aan voorzieningen.

Ter versterking en verbreding van het aanbod aan activiteiten, willen we aansluiting zoeken bij het Cultuureducatiefonds.

Opbrengsten:

- Een breed aanbod van activiteiten in en om de school
- Gezamenlijk pedagogisch beleid en brede samenwerking in elk deelnemend cluster
- Duidelijkheid in elk cluster over de samenhang tussen het aanbod uit school in de wijk en het overige aanbod.

Acties:

- Aanscherpen criteria beoordeling aanvragen 'school in de wijk'
- Bijeenkomsten per stadsdeel om plannen vorm te geven
- Aansluiten cultuureducatiefonds
- Aanvragen fonds School in de wijk voor 2016-2019 (vóór 1 oktober 2015)
- Toetsen of doelstellingen zijn gehaald (najaar 2019)

8. Cultuuronderwijs

Onderwijs is meer dan rekenen en taal. De afgelopen jaren lag de nadruk, onder invloed van landelijke ontwikkelingen, sterk op deze cognitieve en toetsbare vaardigheden. Wij willen de musische en culturele vorming van leerlingen weer voor het voetlicht brengen.

Haarlemse scholen hebben een rijke traditie op cultureel gebied. Cultuureducatie in het onderwijs is van belang omdat school dé plek is waar iedereen op jonge leeftijd in aanraking kan komen met kunst en cultuur. Voor de vormgeving van het cultuuronderwijs is enerzijds een belangrijke rol weggelegd voor de culturele instellingen in Haarlem (de musea, podia en concertzalen), en anderzijds voor de scholen zelf.

De Stichting Hart zal als inhoudelijke en logistieke spil op het gebied van cultuuronderwijs scholen en cultuuraanbieders ondersteunen bij het versterken van cultuuronderwijs. Binnen de scholen zal planmatig worden gewerkt aan een doorlopende leerlijn cultuuronderwijs.

Per school is een cultuurcoördinator actief die vraag en aanbod aan elkaar koppelt.

Op deze wijze zetten scholen, gemeente en culturele instellingen zich gezamenlijk in om voor het cultuuronderwijs in Haarlem optimaal gebruik te maken van de Haarlemse infrastructuur. Voor het PO is reeds aan aanzet gemaakt met een convenant; het VO kan volgen. De afspraken die voor het PO zijn vastgelegd in het convenant 'Cultuur en primair onderwijs Haarlem', kunnen als voorbeeld dienen voor afspraken in het VO.

Opbrengsten:

- 75% van de scholen PO kent een doorlopende leerlijn cultuuronderwijs. In het schooljaarplan zijn culturele activiteiten opgenomen (planning reikt verder dan looptijd LEA-III, namelijk 2022. In 2019 wordt een tussenmeting verricht)
- 95% van de scholen beschikt over een gecertificeerde cultuurcoördinator die de uitvoering regelt (planning 2022, tussenmeting 2019)
- Stichting Hart functioneert als aanjager en onderhoudt structurele contacten met alle PO-scholen.
- Aanbod van cultuurinstellingen en het curriculum van de PO-scholen zijn op elkaar afgestemd, wat zichtbaar wordt in een digitale cultuurkalender.

Acties:

- Op te richten: werkgroep cultuuronderwijs die naast uitvoering convenant PO een convenant VO voorbereidt
- Scholen en schoolbesturen PO stellen beleidsplannen op (met doorlopende leerlijnen), stellen cultuurcoördinatoren aan en werken met aanbieders aan passend aanbod
- Cultuuraanbieders werken samen met scholen aan passend aanbod en stellen digitale cultuurkalender op
- Stichting Hart levert kennis en ondersteuning aan betrokken scholen en aanbieders, trekt het gehele proces in overleg met de werkgroep cultuuronderwijs.

9. Innovaties

Het spreekt voor zich dat in het Haarlemse onderwijs, van basisonderwijs tot HBO, de actuele ontwikkelingen een plaats verdienen. Zowel als het gaat om moderne technieken, creatieve vernieuwingen als om toegankelijke wetenschappelijke inzichten. De moderne school staat midden in de samenleving en staat open voor nieuwe technieken en wetenschapontwikkelingen. Het inpassen van nieuwe technieken, de ontwikkeling van het maakonderwijs, is een ambitie van schoolbesturen PO en VO die de gemeente waar mogelijk faciliteert. Dit om de belangstelling voor het techniekonderwijs te stimuleren en om leerlingen vroegtijdig te enthousiasmeren voor vervolgopleidingen in creatieve en wetenschappelijke richting. We zoeken gezamenlijk naar thema's die passen binnen het begrip 'innovatie' en over de vraag waarin en op welke wijze we gezamenlijk willen investeren. Doel is om deze LEA-periode te komen tot een innovatie-agenda. Samenwerking met universiteiten, hogescholen, bedrijfsleven en creatieve industrie, kan bijdragen deze agenda inhoudelijk te vullen. Met het gebruik van 3D-printing wordt vanaf het schooljaar 2014/2015 ervaring opgedaan binnen het Haarlemse onderwijs, als onderdeel van een te ontwikkelen doorlopende leerlijn maakonderwijs.

Opbrengsten:

- Een gezamenlijke innovatie-agenda op basis van gezamenlijke invulling van het begrip innovatie
- Het inzetten van 3D-printing als instrument binnen de lessen en meer in het algemeen bij leerlingen de interesse opwekken voor techniek

Acties:

- Schoolbesturen en gemeente gaan in gesprek om te komen tot een invulling van het begrip innovatie en over de vraag hoe en waarin zij gezamenlijk willen investeren
- Invoeren gebruik 3D printers (2014)
- Ontwikkeling lesmethoden PO en VO voor de inzet van 3D printers.

10. Ouderbetrokkenheid op school

Medezeggenschap van ouders in de school is wettelijk verankerd en primair de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Maakten ouders vroeger veelal deel uit van het schoolbestuur, tegenwoordig staan deze besturen vaak op grotere afstand van de school. Medezeggenschap van ouders is geregeld via de Medezeggenschapsraad en voor bovenschoolse zaken via de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad. Voor ouders is het niet altijd eenvoudig om te weten te komen waar zij terecht kunnen met vragen, zorgen of ongenoegen. De schoolbesturen PO en VO willen optimale samenwerking in de driehoek *school - kind - ouders* vorm geven; zij willen met elkaar aan de slag om de betrokkenheid van ouders te versterken.

Ouderbetrokkenheid gaat verder dan formele medezeggenschap. Schoolbesturen streven ernaar het natuurlijke partnership tussen ouders en scholen invulling te geven als een educatief partnership. Ouders en school kunnen in hun ontmoetingen ook leren van elkaar, elkaar wijzen op verbetermogelijkheden. Om deze open relatie vorm te geven is het goed varianten van dit partnership in kaart te brengen en verder te ontwikkelen. Allereerst zal in kaart gebracht worden hoe aan ouderbetrokkenheid (inclusief medezeggenschap) en aan informele betrokkenheid van ouders in het Haarlemse onderwijs momenteel vorm wordt gegeven. Op basis van een onderzoek bij schoolbesturen wordt in het tweede kwartaal van 2015 een inventarisatie gepresenteerd, waarin boven op de formele ook de informele praktijken worden vastgelegd. Op basis van deze inventarisatie wordt gekeken hoe het educatief partnership zich verhoudt tot de kwaliteit van het onderwijs.

Opbrengst:

- Een inventarisatie van de wijze waarop in het Haarlemse onderwijs de betrokkenheid van ouders (educatief partnership) vorm krijgt. Op basis van deze inventarisatie waar nodig het educatief partnership versterken waardoor optimale samenwerking in de driehoek school- kind-ouders wordt bevorderd (planning tweede kwartaal 2015).
- Een beschrijving van procedures met daarin verduidelijking van de verdeling van rollen en verantwoordelijkheden.

Acties:

- Samenstellen van een L.E.A.- werkgroep met vertegenwoordigers vanuit gemeente en schoolbesturen (PO en VO) om in eerste instantie inventariserend onderzoek te doen naar ouderbetrokkenheid in het Haarlemse onderwijs
- Voorstellen formuleren voor versterking van het educatief partnership tussen ouders en school.
- Opstelling beschrijving procedures en rolverdeling.

4. Tekenblad

Bijlage: Evaluatie LEA-II – 2011-2014²

1. Huisvesting Voortgezet Onderwijs (Vo)

Wat waren de afspraken in 2011?

Actie: de permanente werkgroep huisvesting en financiën formuleert een onderzoeksopdracht naar 'capaciteit op termijn' en regelt de uitvoering van een dergelijk onderzoek (met een kwantitatieve analyse, een kwalitatieve beoordeling van procedures en gezamenlijke beleidsuitgangspunten)

Periode: gereed september 2011

Opbrengst: een document dat als basis dient voor capaciteitsafspraken.

In 2011 spraken schoolbesturen Vo en gemeentebestuur af om de capaciteit van het gehele Vo in Haarlem tegen het licht te houden. Vormen prognoses en knelpunten rond aanmelding en plaatsing, een reden om af te wijken van de eerder gemaakte afspraak om de bestaande capaciteit niet uit te breiden? De planning was dat de permanente werkgroep Huisvesting en Financiën in september 2011 een document zou leveren dat kon dienen als basis voor eventuele herziening van capaciteitsafspraken. Op onderdelen zijn stappen vooruit gezet in het kader van deze afspraak. Zo zijn nieuwe leerlingprognoses opgesteld en per jaarschijf is de planning in relatie tot het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs gezien in verband met eventuele renovatie en nieuwbouw. Op lokaal niveau is de doelstelling dus gerealiseerd: een nieuw Strategisch Huisvestingsplan is opgesteld. Regionaal is het blijven liggen terwijl op dat niveau afstemming gewenst is van spreiding van voorzieningen op de langere termijn. In 2011 is verder de noodzaak van een tweede gymnasium onderzocht, wat leidde tot de conclusie dat die noodzaak niet aanwezig was. Gedurende de convenantperiode is de bestaande afspraak (geen uitbreiding van het totaal aantal Vo-gebouwen) verlengd. Drie ontwikkelingen zijn het vermelden waard en geven aanleiding om deze bestaande afspraak tegen het licht te houden.

Ten eerste tekent zich een demografische trend af in stad en regio die de druk op de bestaande Vo-capaciteit in Haarlem vergroot. Deze toenemende druk is verklaarbaar uit een autonome groei van het aantal scholieren uit Haarlem, opgeteld bij de aantrekkelijkheid van het Haarlemse scholenaanbod voor leerlingen uit omliggende gemeenten. Deze ontwikkeling onderstreept het belang van regionale afstemming op termijn.

Ten tweede heeft het feit dat 26 kinderen twee keer moesten loten voor het schooljaar 2013-2014, gewerkt als een katalysator in de discussie over een eventuele beheerste en beperkte groei van het Vo. In de voorbereiding van plaatsingen voor het schooljaar 2014-2015, hebben schoolbesturen en gemeente de handen ineen geslagen om dergelijke

² Deze Evaluatie LEAII bevat de bevindingen van de Public Affairsgroep en is gebaseerd op enerzijds lezing van de relevante documenten over de jaren 2011-2014 en anderzijds op gesprekken met Ben Custers, Leo Deurloo, Ronald de Groot, Jan Nieuwenburg, Irene Out, Paul Platt, Ellen Pieterse, Jos Reckman, Albert Strijker en Emmy Visbeen.

knelpunten in aantal te beperken. Er zijn werkafspraken gemaakt om binnen de bestaande capaciteit, afhankelijk van de actuele vraag, per jaar de aanbodpakketten per school te variëren op zo'n manier dat er minder geloot hoeft te worden. Deze flexibele invulling en verdeling van capaciteit van schooltypen per school, in onderlinge afstemming, lijkt vruchten af te werpen.

Een derde gebeurtenis is het sluiten van het Teyler-College in Schalkwijk, wat bijdraagt aan de verhoging van de druk op de andere Vo-scholen.

Schoolbesturen en gemeenten ervaren de afgelopen jaren dat de kern van de bestaande afspraak goed heeft gefunctioneerd waar het gaat om het voorkomen van grillige bewegingen in het bestaande aanbod.

2. Huisvesting Primair Onderwijs (Po)

Wat waren de afspraken in 2011?

Actie: de werkgroep centrale aanmelding Po ontwikkelt een capaciteitsvoorstel voor de basisscholen (in afstemming met de permanente werkgroep huisvesting).

Periode: 2011

Opbrengst: een uitvoerbaar capaciteitsvoorstel dat bijdraagt aan een betere afstemming van vraag en aanbod per wijk, zowel kwalitatief als kwantitatief.

Afspraken over capaciteit van het primair onderwijs, in relatie tot vraag en aanbod per wijk, zijn niet gemaakt in de afgelopen convenantsperiode. Hiervoor zijn twee redenen aan te voeren. Ten eerste heeft de verwevenheid van dit onderwerp met de discussie over het eventueel centraal aanmelden en verdelen van kleuters over basisscholen (zie volgende punt), geleid tot uitstel. Ten tweede hebben verschillen van mening tussen gemeente en schoolbesturen in het primair onderwijs over financiële bijdragen en afrekeningen betreffende buitenonderhoud en exploitatiekosten, vertragend gewerkt. Met de overdracht op 1 januari 2015 van budgetten voor buitenonderhoud van gebouwen naar de schoolbesturen primair onderwijs, ontstaat een nieuwe situatie. Afwikkeling van oude afspraken, en het beslechten van eventuele verschillen van mening over afrekeningen, zijn nodig om een nieuwe start te kunnen maken. Bij zo'n nieuwe start zal eerst de vraag moeten worden beantwoord of de schoolbesturen belang hechten aan het feitelijk limiteren van de capaciteit per wijk.

Daarnaast is de afgelopen periode de regeling medegebruik onderwijsgebouwen vastgesteld, waardoor kinderopvang in schoolgebouwen (nso, peuterspeelzalen) voortaan worden gewogen als vaste gebruikers en niet langer als onderhuurders die automatisch moeten wijken zodra lokalen nodig zijn voor onderwijs. Structurele samenwerking krijgt hiermee beter vorm. In het verlengde hiervan groeit de behoefte om het meervoudig gebruik van schoolgebouwen te agenderen in het Po en het Vo.

3. Reguleren instroom Primair Onderwijs

Wat waren de afspraken in 2011?

Actie: de werkgroep centrale aanmelding Po ontwikkelt een systeem voor centrale aanmelding basisscholen.

Periode: najaar 2011 wordt een systeem ter besluitvorming aan alle schoolbesturen Po voorgelegd.

Opbrengst: invoering van centrale aanmelding in 2012-2013 en vervolgens toename van het aantal kinderen dat in de eigen woonomgeving naar school gaat.

De afgelopen twee convenantsperioden is geen systeem voor centrale aanmelding tot stand gebracht. Wel zijn meerdere aanzetten daartoe ondernomen. Een eerste poging, die al uit 2007 stamt, waarbij de aanmelding en plaatsing in het teken van de bestrijding van segregatie werden geplaatst, leidde niet tot een overeenstemming tussen de schoolbesturen vanwege de nadruk op de discussie over segregatie. De segregatiedoelstelling is toen losgelaten. Een tweede poging, uit 2011, kende een zakelijke insteek maar leidde ook niet tot resultaat. Niet alle partners hechten in dezelfde mate belang aan dit dossier. Wel blijft het de gezamenlijke wens om de service-verlening aan ouders te verbeteren en ook handhaven de partners de wens om knelpunten in bepaalde delen van de stad aan te pakken. Een overkoepelend uniform systeem voor de hele stad is echter een stap te ver gebleken. Afgelopen tijd is er bestuurlijk “ja” gezegd tegen het komen tot een vorm van reguleren van de instroom, vooral serviceverlenend en pragmatisch, en alleen daar waar het nodig is. Dit proces heeft zich met de grote schoolbesturen afgespeeld, nu komt er een ronde langs de kleine(re) schoolbesturen.

4. Bewegingsonderwijs primair en voortgezet onderwijs

Wat waren de afspraken in 2011?

Actie: de werkgroep bewegingsonderwijs

Periode: 2011-2012

Opbrengst: realisatie van een vernieuwde invulling van het bewegingsonderwijs.

Haarlem kampt al geruime tijd met een tekort aan gymzalen. Teneinde de druk op de zalen te verlichten, is besloten om het zwemonderwijs vanaf 2012 een nieuwe invulling te geven en te koppelen aan de uren bewegingsonderwijs: de ‘natte gymles’. Doel van het nieuwe zwemmen is dat alle kinderen die naar het vervolgonderwijs gaan, zwemdiploma A hebben. In groep 7 wordt de ‘natte gymles’ aangeboden, die een ruimere invulling heeft dan alleen diplomazwemmen. Het halen van een zwemdiploma wordt als primaire verantwoordelijkheid van de ouders gezien, maar als blijkt dat een kind in groep zeven nog geen diploma heeft, kan dat alsnog tijdens de ‘natte gymles’ behaald worden. De kinderen gaan in principe op de fiets naar het zwembad wat de kosten voor busvervoer sterk vermindert. Per stadsdeel is er een extra zwemaanbod gekomen via School in de wijk. Niet alle scholen blijken mee te doen in de praktijk, de afstand tot de zwembaden speelt daarbij een cruciale rol. Het capaciteitsprobleem is slechts beperkt afgenomen door het invoeren van de zwemles. Daarnaast is de solidariteitsbijdrage van het speciaal

basisonderwijs (Sbo) aan de (vervoer)kosten van het zwemonderwijs nog niet uitgekristalliseerd.

5. Onderwijsachterstanden

Wat waren de afspraken in 2011?

Actie: de stuurgroep schakelklassen Po, werkgroep onderwijsachterstanden

Periode: 2011-2014

Opbrengst: realisering van de kernpunten VVE, realiseren schoolgebonden schakelklassen, agenderen regionale schakelklassen in RBO.

De uitvoering van het meerjarenbeleidsplan Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) 2011-2014 werd in 2011 ondergebracht bij de LEA-II werkgroep VVE. In 2013 zijn de kernpunten VVE als gewenste opbrengst vastgesteld in het kader van de *Criteria voor de VVE-voorzieningen 2014-2015*. Tegelijkertijd is ook het *stedelijk beleidsplan Ouderbetrokkenheid VVE Haarlem 2013-2015* vastgesteld. De LEA-werkgroep heeft haar werkzaamheden geordend in een jaarlijks activiteitenplan. De volgende onderwerpen zijn voortvarend aangepakt: de kwaliteit van de uitvoering, zoals certificering van de pedagogisch medewerkers, hun taalniveau en HBO-coaches; er is een medewerker aangesteld voor het monitoren en verbeteren van de toeleiding; de doorgaande lijn van VVE naar basisschool, met de twee eerder genoemde nota's als resultaat; en de registratie en overdracht, waarbij gekeken wordt naar kind-volgsystemen. Er wordt gewerkt aan resultaatafspraken VVE. Onderzoek van het ministerie van OCW geeft een zeer positief oordeel over de wijze waarop in Haarlem de VVE wordt uitgevoerd. Voor 2016 en verder (start van een nieuwe periode voor Onderwijsachterstandenbeleid) zal een nieuw bestuurlijk kader moeten worden opgesteld.

De stuurgroep schakelklassen heeft zich, naast de in LEA-II afgesproken thema's, ook bezig gehouden met de zomerschool in het basisonderwijs. Deze zomerschool heeft tot doel om in de vakantie intensief taalonderwijs te bieden aan basisschoolkinderen. De zomerschool hoopt ook het zelfvertrouwen van kinderen en hun motivatie voor school te vergroten. In 2013 is er geëxperimenteerd met een korte zomerschool, uitgevoerd door de KinderUniversiteit Haarlem. Vanwege de positieve resultaten en het enthousiasme bij de deelnemers, wordt in 2014 een "volwaardige" zomerschool georganiseerd.

Het aantal schakelklassen is in 2013 uitgebreid van vier naar twaalf. De precieze opbrengsten van de schakelklassen zijn intussen in beeld gebracht (onderzoek Sardes) en kunnen als richtsnoer dienen voor de komende periode.

De Internationale Taalklas is met instemming van de RBO-partners ondergebracht in kamer 3 van het RBO. Een regionaal samengestelde stuurgroep monitort de gang van zaken en rapporteert aan het RBO. De samenwerking met de Taalklas Vo (ISK) is tot stand gebracht.

6. Passend onderwijs

Wat waren de afspraken in 2011?

Actie: de werkgroep passend onderwijs/zorg

Periode: 2011-2014

Opbrengst: gecoördineerde inzet zorg op en rond de scholen

In het kader van het passend onderwijs vindt de afstemming met de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's) en de jeugdzorg plaats binnen de samenwerkingsverbanden op regionaal niveau. Omdat de decentralisatie van en de bezuinigingen op de jeugdzorg reeds waren aangekondigd, werd in de LEA-II opgenomen, dat de samenwerking met betrokken partijen "dichter op school" georganiseerd zou moeten worden. Daartoe zou een werkgroep "passend onderwijs/zorg" worden ingericht. Deze werkgroep kreeg tot taak de inspanningen rond onderwijsachterstanden en zorg te coördineren. Deze werkgroep is in 2011 daadwerkelijk ingericht met vertegenwoordigers van Po, Vo, zorginstellingen en gemeente. Bij de oprichting van het Regionaal Besturenoverleg Kennemerland-Zuid (RBO, met de bijbehorende Regionale Educatieve Agenda (REA)) in 2011, werd door de partners de wens uitgesproken de thematiek van het 'passend onderwijs' hoog op de regionale agenda te plaatsen. Vastgelegd werd zo snel mogelijk in gesprek te gaan met de samenwerkingsverbanden om te bezien hoe deze aan het RBO verbonden konden worden. Passend onderwijs zou in de kamer 'Zorg', kamer 3 van het RBO, worden ondergebracht. In 2012 heeft de lokale werkgroep 'passend onderwijs' de overstap gemaakt naar de regio. Inmiddels vormen Schoolbesturen, gemeenten (ambtelijk) en directeuren van de samenwerkingsverbanden kamer 3 van het RBO. De gezamenlijke inspanningen rond passend onderwijs hebben dus op regionaal niveau gelegen en alle deelnemers zijn het er over eens dat passend onderwijs daar ook thuis hoort. Wel zien Haarlem en andere gemeenten op onderdelen noodzaak tot specifieke invulling/afspraken en dat gebeurt nu ook al in de lokale overleggen. De onderwerpen die aan de orde zijn geweest en (deels) nog aan de orde zijn, zijn de aansluiting van onderwijs en jeugdzorg, de CJG's en de CJG-coaches, de sociale wijkteams, de toekomst van het schoolmaatschappelijk werk, de thuiszitters, de leerplicht, het leerling-vervoer. In 2011 is het Convenant Zorgadviesteams ondertekend. Voorafgaand aan het invoeringsjaar heeft er in het schooljaar 2013-2014 een pilot passend onderwijs in het basisonderwijs plaatsgevonden. Alle Vo-scholen hebben intussen een trajectvoorziening (extra zorg voor leerlingen die dat nodig hebben) uit passend onderwijs. De zogenaamde Rebound wordt hierdoor aanmerkelijk minder gebruikt. Genoemde thema's verdienen een positie in de LEA-III als preventieve aanvulling op het regionaal verankerde zorgbeleid.

7. Verzuim en vroegtijdige schoolverlaters (vsv)

Wat waren de afspraken in 2011?

Actie: gemeente

Periode: 2011-2014

Opbrengst: jaarlijkse rapportage leerplicht/vsv aan schoolbesturen

Over de registratie van leerlingen die thuis zitten of “verdwenen zijn”, waren de partners in LEA-II nog niet gerust. De registratie was verbeterd ten opzichte van voorgaande periode, maar niet volledig. De problematiek strekte zich uit van Po tot en met het vroegtijdig schoolverlaten. Daarom werd afgesproken dat de gemeente Haarlem jaarlijks zou rapporteren over werkzaamheden en bevindingen van de leerplicht/vsv aan de schoolbesturen. Analoog aan het passend onderwijs zijn de thema’s verzuim en vsv overgeheveld naar de regionale agenda c.q. de samenwerkingsverbanden. De acties die voortvloeien uit het jaarverslag (het jaarverslag zelf wordt niet besproken), zijn in het regionale RMC/leerplichttraject in het kader van het vsv-beleid besproken. Zo worden in het kader van de preventieve aanpak door leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders, spreekuren gevoerd op alle scholen van Voortgezet Onderwijs en op alle locaties van het mbo in de regio Zuid- en Midden-Kennemerland. Scholen hebben positief gereageerd op het organiseren van deze spreekuren, aangezien zij merken dat jongeren door deze aanpak weer deelnemen aan het onderwijsprogramma. In het schooljaar 2012/2013 was er ruim 40% vermindering van nieuwe voortijdig schoolverlaters ten opzichte van het schooljaar 2011-2012. Van de 1569 RMC-jeugdigen (in de leeftijdscategorie van 18 tot 23 jaar) zijn in het schooljaar 2012-2013 totaal 731 (47%) herplaatst naar scholing of leerwerktraject (bron: RMC/leerplicht). In het kader van de invoering van het passend onderwijs Vo, zijn er voorbereidingen getroffen om zoveel mogelijk leerlingen toe te leiden naar een startkwalificatie.

De interactie tussen scholen, CJG’s en leerplicht is nog niet optimaal en verdient de komende tijd aandacht. Het ligt voor de hand om vervolgspraken rond uitvoering in LEA-III te koppelen aan de andere aspecten van preventief jeugdbeleid. De feitelijk bestuurlijke keuzen rond verzuim en leerplicht liggen verder op regionaal niveau en daar kan een verdere kwaliteitsslag worden gemaakt.

8. School in de wijk

Wat waren de afspraken in 2011?

Actie:

- schoolbesturen Po doen een voorstel m.b.t. andere schooltijden
- werkgroep onderwijshuisvesting/-financiën evalueert tussentijds de nota “verhuur en medegebruik van schoolgebouwen” en doet hieromtrent een voorstel. Ook doet zij een voorstel m.b.t. multifunctioneel gebruik.
- Werkgroep School-in-de-wijk doet voorstellen m.b.t. de toekomstvisie School in de wijk en inzet van combinatiefunctionarissen. Zij inventariseert eveneens wijkactiviteiten die gebaat zijn bij ruimte in schoolgebouwen.
- Werkgroep huiswerkbegeleiding doet een voorstel rond huiswerkbegeleiding.

Periode: 2011-2012.

Opbrengst: versterking wijkfunctie Vo-schoolgebouwen; vergroting aanbod voor buurtkinderen vanuit basisscholen; realisatie van 19,3 fte combinatiefunctionarissen in Po en Vo per 2012; herziene vormgeving huiswerkbegeleiding.

De aanpak van School in de wijk werd in de LEA-II periode gecontinueerd. Met wijkgerichte inzet van financiële middelen, gekoppeld aan de inzet van ruim 19 formatieplaatsen voor combinatiefunctionarissen, zoals afgesproken in LEAII, is de basis gelegd voor versterking van de positie van de school in de wijk. In januari 2011 heeft er een miniconferentie plaats gevonden over de rol van de school in de wijk. Vervolgens is er een visiedocument School in de Wijk en inzet van de combinatiefunctionarissen opgesteld. De werkgroep School-in-de-wijk heeft de taak op zich genomen om op basis van dit visiedocument een uitvoeringsplan op te stellen, inclusief kwaliteitscriteria en voorstellen over de rollen van de combinatiefunctionarissen en de coördinatoren. Er zijn criteria geformuleerd waaraan moet worden voldaan om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit een door de gemeente gevormd fonds. 28 basisscholen in 11 wijken van Haarlem hebben gebruik gemaakt van de beschikbare subsidie om projecten te starten of te continueren. Projecten die aansluiten bij de behoefte van de wijk, zoals “Muzieklab”, “ik speel dus ik leer”, “samenscholen in Schalkwijk” en “gezondheid en bewegen”. Hiermee is de vergroting van het aanbod aan activiteiten voor buurtkinderen vanuit basisscholen – een van de gewenste opbrengsten van LEA-II – gerealiseerd. De schoolbesturen geven aan dat de vormgeving van de rol van de ‘school in de wijk’ in belangrijke mate gedelegeerd is aan de leiding van de betreffende basisschool. De invulling per school en per buurt of wijk is dus heel verschillend, afhankelijk van de behoefte, de mogelijkheden van de school en de mogelijkheden tot samenwerking met derden.

Op de LEA-II stond ook de discussie over de schooltijden, met de bedoeling om tot een voorstel te komen over andere schooltijden. Daarover is (nog) geen gezamenlijk standpunt geformuleerd. Spaarnesant heeft inmiddels in 2013/2014 de schooltijden van 14 scholen/locaties veranderd in vijf gelijke schooldagen met de bedoeling deze in de toekomst bij alle scholen/locaties in te voeren. De effecten worden meegenomen bij de overwegingen om nieuwe schooltijden in te voeren.

Het agendapunt huiswerkbegeleiding is toegevoegd aan de agenda van de werkgroep ‘School in de wijk’. In 2013 zijn door de gemeente Haarlem, na overleg met de schoolbesturen, *Beleidsregels Huiswerkbegeleiding en Bijles* vastgesteld, die ouders met een minimuminkomen een tijdelijke tegemoetkoming in de kosten voor bijles en huiswerkbegeleiding bieden. Omdat er leerlingen van Haarlemse scholen zijn die huiswerkklassen bezoeken die georganiseerd worden door zelforganisaties, is er een bijeenkomst geweest voor schoolbesturen en de zelforganisaties die deze huiswerkklassen organiseren. Daar heeft men nader kennis met elkaar gemaakt en wederzijdse verwachtingen besproken. Dit heeft geleid tot een herziene vormgeving van de huiswerkbegeleiding, zoals afgesproken in de LEA-II.

Voor het Vo stond de versterking van de wijkfunctie van zijn schoolgebouwen op de LEA-II. Dit thema is de afgelopen periode niet besproken. In de praktijk is gebleken dat er vanuit de wijk nauwelijks vraag is naar gebruik van deze gebouwen buiten schooltijd. Daar waar dat wel het geval is, wordt dit tussen school en belangstellende(n) onderling geregeld. Het gebruik van de sportzalen staat hier los van, daarvoor is een aparte regeling.

9. Gezonde school

Wat waren de afspraken in 2011?

Actie: het agendapunt gezonde school wordt ondergebracht bij de werkgroep bewegingsonderwijs

Periode: 2011-2012

Opbrengst: opstellen criteria gezonde schoolprijs

Werken aan gezondheid op en rond school levert een bijdrage aan een gezondere leefstijl en leefomgeving voor kinderen, helpt bij de bestrijding van overgewicht, het vergroten van het gevoel van eigenwaarde en draagt zo bij aan betere schoolresultaten. Implementatie van het gemeentelijke gezondheidsbeleid en het besluit van de gemeenteraad om jaarlijks een prijs uit te reiken aan de gezonde school, waren de directe aanleiding om het vraagstuk van de gezonde school op de lokale educatieve agenda te plaatsen. Voor de gezonde schoolprijs moesten criteria worden opgesteld in overleg met het onderwijs. Omdat de implementatie van de gezonde school veel raakvlakken heeft met het bewegingsonderwijs, werd dit agendapunt ondergebracht bij de werkgroep bewegingsonderwijs Po en Vo. Deze werkgroep werd op haar beurt ondergebracht bij de werkgroep onderwijshuisvesting/financiën, vanwege de relatie met de sportaccommodaties/gymzalen. De gezonde school is regelmatig geagendeerd. Er zijn criteria opgesteld waaraan de gezonde school zou moeten voldoen en de prijs is daadwerkelijk uitgereikt aan een aantal basisscholen. De gezonde scholen hebben een vignet ontvangen en het is de bedoeling dat zij de fakkel - het vignet - weer zullen overdragen aan drie nieuwe scholen. In het verlengde van de gezonde school is ook het gezonde/groene schoolplein besproken. Het zorgen voor een gezonde leefstijl voor kinderen en jongeren zal ook de komende jaren gezamenlijke inspanningen vergen.

10. Monitoring

Wat waren de afspraken in 2011?

Actie: werkgroep onderwijsmonitor.

Periode: 2011.

Opbrengst: bijsturing in beleid op basis van geoptimaliseerde informatie; op regionale agenda plaatsen.

In de LEA-II werd al aangekondigd dat de onderwijsmonitor naar regionaal niveau zou moeten worden overgeheveld zodra het regionaal bestuurlijk overleg een feit zou zijn. Dit is in de afgelopen periode ook inderdaad gebeurd. Er is een laatste LEA-onderwijsmonitor uitgebracht, met daarbij een advies voor een regionale monitor. Het voorstel om te komen tot een regionale monitor is onlangs op het regionaal bestuurlijk overleg geagendeerd. De voorbereiding en uitvoering van de monitor is ondergebracht in kamer 1. De in het kader van de wet OKE verplichte VVE-monitor betreft uitsluitend Haarlemse voorzieningen en blijft dus lokaal.

Organisatie en werkwijze

Naast de terugblik op de inhoudelijke inspanningen en resultaten, kunnen over de organisatie en werkwijze van de LEA-II de volgende opmerkingen worden geplaatst. Schoolbesturen en gemeente geven vanaf 2006 het lokaal onderwijsbeleid vorm in de Lokale Educatieve Agenda (LEA). De eerste agenda besloeg de periode 2006 tot en met 2010, de tweede 2011 tot en met 2014. Naast de inhoudelijke evaluatie van de LEA-II, volgen hier enige evaluatieve kanttekeningen bij de organisatie en de werkwijze van het gehele proces. Voor de uitvoering van de agendapunten uit LEA-II, zoals vastgelegd in het convenant, hebben de partners afspraken gemaakt over organisatie en financiering. Centraal hierin staat de regiegroep, waarin naast de gemeente (twee leden), het primair en voortgezet onderwijs elk met twee leden vertegenwoordigd zijn. De regiegroep is tevens de agendacommissie voor de bestuurlijke overleggen Po en Vo. Daarnaast is de regiegroep verantwoordelijk voor de communicatie tussen en met alle betrokkenen, het bewaken van de voortgang en samenhang en de afstemming met de Regionaal Educatieve Agenda. De afgelopen jaren hebben op deelonderwerpen vijf werkgroepen gefunctioneerd, die aan de regiegroep de vorderingen rapporteerden. Het waren:

- de permanente werkgroep huisvesting en financiën;
- de tijdelijke werkgroep centrale aanmelding Po;
- de tijdelijke werkgroep knelpunten bewegingsonderwijs;
- de permanente werkgroep onderwijsachterstanden;
- de permanente werkgroep passend onderwijs.

Deze structuur functioneerde goed al moet er een kanttekening worden gemaakt bij de bezettingsgraad van de overleggen. Met de totstandkoming van het RBO worden veel thema's op regionaal niveau afgestemd in plaats van op lokaal niveau. Deze afbakening tussen lokaal en regionaal heeft de afgelopen jaren verhelderend gewerkt en gaf geen aanleiding voor problemen. Tegelijk is voor lokale zaken inhoudelijk en organisatorisch een hechtere afstemming wenselijk met lokale partijen. Inzoomen op de lokale thema's en overleg en besluitvorming verbreden met lokale partners, is de wens voor LEA-III.